

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ДИСТАНТНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«НА ПЕРЕТИНІ КУЛЬТУР: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
В МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ»**

28 квітня 2023 р.

Харків 2023

УДК 378.147: 81(082)

Затверджено рішенням кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)

Організаційний комітет:

І.П. Липко, завідувачка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних
наук, доцентка (голова)

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий комітет:

Д.І. Демченко, кандидатка педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.Є. Малєєва, старший викладач кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.В. Мельнікова, кандидатка філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Н.А. Сорока, кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.М. Щокіна, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації: тези доповідей
Міжнародної науково-практичної дистантної конференції. Харків: Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого, 2023. 165 с.

До збірника увійшли тези доповідей Міжнародної науково-практичної дистантної
конференції, присвяченої сучасним тенденціям в міжнародній комунікації.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів філологічних спеціальностей.

Адреса редакційної колегії:
61023, м. Харків, вул. Динамівська, 4
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра іноземних мов та професійних комунікацій
тел.(057) 704-90-55, (057) 704-90-56

Тези розповсюджуються в електронному вигляді

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2023

Романова О.О.

Психологічні аспекти навчання іноземних мов.....117-121

Рудзінський В.

Do the Words Matter in Jurisprudence?

An Inquiry into the Nature of Legal Science 122-124

Сайфутдінова О.Ю., Зінченко О.А.

Дидактичний потенціал фонетичних вправ: досвід старої

школи та погляд нейробіології.....125-128

Склез О.

Legal Work and Communication in Europe 128-130

Соловйова О.В.

Mobile Technologies in Developing Intercultural Competence.....130-131

Солошенко-Задніпровська Н.К.

Міжкультурна комунікація як складник формування

іншомовної компетенції.....131-136

Сорока Н.А.

Проблема виникнення та подолання психологічних

бар'єрів під час вивчення іноземної мови у вишах.....136-139

Степанов А.В.

Розвиток навичок усного мовлення здобувачів вищої освіти економічних

спеціальностей з урахуванням аспектів міжкультурної комунікації.....139-143

Ткаля І.А., Черкашина Н.І.

Interdisciplinary Student Conference – a Platform

for the Development of Academic Communication Skills.....143-146

Ушакова С.В., Рачковський О.В.

Analyzing Artworks for Foreign Language Learning

in Architecture and Civil Engineering 147-149

Huang Mingxing

Formation of Active Language Listening Strategies in the Chinese Audience...150-151

can focus on the creation of multimedia products and projects: on the part of the teacher, these are online courses, on the part of the student, performing tasks to create products in a foreign language in the media space.

The success of the development of intercultural competence among students can be tracked by feedback and academic performance.

Creating products in the media space in different languages will allow students to overcome the existing language barrier, as a result of which their online activity in foreign languages may increase, and the fear of communicating with foreign speakers and foreigners should continue to disappear.

References:

1. Delanoy W. Quo vadis (inter-)kulturelle bildung? Internationalisierung des Lehramtsstudiums. Paderborn: Brill; Schöningh, 2018, 35–55. https://doi.org/10.30965/9783657728459_004
2. Knapp A. Interkulturelle kompetenz: eine sprachwissenschaftliche perspektive. Interkulturelle kompetenz und pädagogische professionalität, ed. Auernheimer G. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008, 81–97. https://doi.org/10.1007/978-3-531-92198-3_5

Солошенко-Задніпровська Н.К.,

доцентка кафедри теорії і практики англійської мови

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Міжкультурна комунікація як складник формування іншомовної компетенції

На сучасному етапі розвитку лінгводидактики процес формування іншомовної комунікативної компетентності розглядається в лінгво- та соціокультурній парадигмі, яка сприяє розвитку міжкультурної компетентності та є важливим і необхідним складником інтерації між представниками різних країн, культур та національностей.

Під час спілкування іноземною мовою учасники комунікації мають слідкувати не тільки за коректним використанням мовного матеріалу, конструкцій, граматичних патернів тощо, але й дотримуватися норм та правил, які

характерні для тієї чи тієї лінгвокультурної спільноти. Тому формування іншомовної комунікативної компетенції, зокрема серед здобувачів вищої освіти сучасного ЗВО, повинно перебувати в тісному взаємозв'язку зі знайомством та вивченням культурних, історичних, соціальних та побутових особливостей країни (мова якої вивчається) [2].

Зазначимо, що мета ознайомлення / вивчення особливостей міжкультурної комунікації загалом включає в себе три основні аспекти: 1) формування толерантного ставлення до різних культур та їх розуміння; 2) розвиток адаптаційних навичок під час міжкультурної інтеракції (адекватне сприйняття особливостей чужої культури); 3) розвиток та формування іншомовної комунікативної компетентності з акцентом на міжкультурну комунікацію.

Загалом *міжкультурна комунікація* – це процес обміну інформацією між людьми, які мають різні культурні, мовні та соціальні фонди. Вона відіграє важливу роль у сучасному світі, де дедалі більше зміцнюються зв'язки між різними культурами та народами. У контексті вивчення іноземних мов міжкультурна комунікація є основою для досягнення ефективної взаємодії між людьми з різних країн та культур. Отже, розуміння культурних відмінностей та соціальних норм допомагає уникнути непорозумінь та конфліктів під час спілкування з носіями мови. Крім того, знання культурних особливостей та традицій інших країн може покращити якість комунікації та допомогти в досягненні кращих результатів у бізнесі, освіті та інших сферах життя.

Отже, можемо констатувати, що на сучасному етапі міжкультурна комунікація та вивчення іноземної мови нероздільні. Насамперед це пов'язано з тим, що навчання іноземної мови має бути спрямоване не тільки на передачу теоретичних мовних знань, а на й розвиток комунікативних умінь здобувачів з акцентом на розвиток навичок міжкультурного спілкування. У такому контексті можна розглядати формування міжкультурної компетенції (та умінь міжкультурної комунікації) як важливий складник мовної освіти. Однак традиційні підходи до навчання іноземним мовам, недосконалість логіки навчального процесу, низький рівень мотивації учасників освітнього процесу, недостатність роботи з автентичними джерелами тощо стають причиною того, що формуванню міжкультурної компетентності часто відводиться другорядна роль. У

результаті чого здобувачі, добре опанувавши мовний матеріал, можуть мати проблеми в реальних ситуаціях міжкультурного спілкування. Оскільки вони мають низький рівень соціальних навичок. Варто зазначити, якщо до мовних помилок та недоліків (під час комунікативного акту іноземною мовою) співрозмовники можуть віднехатися з розумінням, то низка прагматичних невдач та порушень культурних норм може призвести до протиріччя, змінити загальний настрій комунікації, а іноді і взагалі стати причиною завершення спілкування.

Саме тому сучасна лінгводидактика приділяє значну увагу міжкультурному аспекту в контексті формування іншомовної комунікативної компетентності. Акцентується увага на знайомстві з культурними особливостями представників країни, мова якої вивчається, для запобігання комунікативних невдач та досягнення цілей спілкування. Раціонально побудований процес вивчення мови має гармонічно синтезувати в собі розвиток усіх складників іншомовної і міжкультурної компетентностей. Отже, оскільки основною метою вивчення іноземної мови є здійснення міжкультурної комунікації – спілкування з носіями мови та представниками різних культурних площин, то необхідним є формування серед учасників освітнього процесу в галузі вивчення іноземних мов розуміння того, що формування міжкультурної компетентності є важливим складником цього процесу.

Процес організації навчання іноземної мови (з урахуванням формування і міжкультурної компетентності) має включати:

- моделювання комунікативних ситуацій з урахуванням лінгвокультурних особливостей співрозмовників;
- порівняння специфіки культур рідної країни з іншими;
- активне використання автентичних матеріалів для знайомства з культурою, традиціями, історією та особливостями країни, мова якої вивчається.

Доцільно використовувати такі форми роботи зі здобувачами:

- знайомство здобувачів із теоретичним матеріалом із використанням презентаційних матеріалів, інтерактивних програм тощо;
- обговорення специфічних культурних особливостей / моментів, які можуть призвести до комунікативних бар'єрів;

- закріплення отриманих знань та інформації в процесі практичних занять, змодельованих комунікативних ситуацій міжкультурної інтеракції;
- підготовка індивідуальних проєктів, які містять, наприклад, цікаві факти тієї чи тієї міжкультурної тематики (наприклад, освіта в країні, мова якої вивчається, особливості культури, традицій тощо);
- групові повідомлення чи діалоги, у яких порівнюються та аналізуються культурні особливості різних країн;
- рольові ігри (наприклад, ділові зустрічі, наукові виступи і т. ін.).

Окремо варто приділити увагу використанню методу «case-study» («метод кейсів») при формуванні міжкультурної компетентності в процесі навчання іноземної мови. Адже це ефективний спосіб навчання іноземної мови, який ґрунтується на вирішенні практичних завдань та ситуацій. Метод «case-study» полягає в тому, що студенти отримують завдання, яке їм необхідно вирішити, використовуючи знання та навички, отримані в процесі вивчення мови (завдання можуть бути різними: від аналізу текстів до створення презентацій іноземною мовою) [1, с. 31]. До переваг цього методу з погляду тематики представленої роботи можна віднести те, що: 1) здобувачі навчаються практично застосовувати знання, що допомагає їм краще розуміти мову, швидше запам'ятовувати нові слова, граматичні структури та створювати своєрідне автентичне середовище з урахування лінгвокультурних особливостей; 2) дає змогу здобувачам розвивати навички комунікації з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації, що також є важливим аспектом вивчення мови. Загалом метод «case-study» є ефективним способом навчання іноземної мови, який допомагає студентам краще розуміти мову та розвивати навички комунікації та роботи в групі.

Окрему увагу варто зацентрувати на доцільності залучення до освітнього процесу в галузі формування іншомовної компетентності (у синтезі з міжкультурною компетентністю) актуальних та автентичних матеріалів, які містять інформацію лінгвокраїнознавчого та соціокультурного спрямування, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Так сучасний світ вимагає від людей знання як мови, так і культури, що із цією мовою. Використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов дає змогу розширити можливості формування міжкультурної компетентності здобувачів. ІКТ відкривають перед учасниками

освітнього процесу нові можливості для вивчення культури країни, де говорять мовою, що вивчається. За допомогою ІКТ можна легко отримати доступ до інформації про традиції, звичаї та культуру тієї чи іншої країни. Це дає змогу здобувачам отримувати повніше уявлення про мову та культуру, пов'язану з нею. Використання ІКТ також сприяє інтерактивному навчанню іноземних мов. За допомогою різних програм та мобільних застосунків здобувачі можуть переглядати відеоролики, виконувати завдання та тести, які допомагають їм краще засвоїти мовний матеріал та зрозуміти культуру країни-носія мови [3, с. 283]. Зрештою, мобільні застосунки, соціальні мережі тощо дають змогу спілкуватися з носіями мови, що сприяє розвитку міжкультурних навичок та розумінню інших культур. Отож, використання ІКТ у процесі навчання іноземних мов дає змогу викладачам та учням розширити можливості для формування міжкультурної компетентності, що є необхідною умовою для успішної взаємодії у світовій спільноті.

Отже, у процесі вивчення іноземної мови здобувачі мають не тільки вивчати лексико-граматичну систему мови, але й ознайомлюватися з іншими культурами, пізнавати лінгвокраїнознавчі й соціокультурні особливості, специфіку мовної поведінки, картину світу країни, мова якої вивчається для найбільш якісного адаптування та інтеграції до іншомовної культурної площини та ефективного досягнення цілей комунікативного акту.

Список використаних джерел

1. Веретюк Т. В. Метод «Case-Study» при вивченні української мови як іноземної. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції* : матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 30–34. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10306> (дата звернення: 08.04. 2023).
2. Солошенко-Задніпровська Н. К. Технології навчання іноземної мови. Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Кропивницький, 15 лют. 2018 р. : зб. тез доп. Кропивницький: ЦДПУ, 2018. С. 96–99. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1819> (дата звернення: 08.04. 2023).
3. Четверик В. К. Використання мобільних застосунків при вивченні іноземної мови як засіб організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти. *Мовна освіта*

фахівця: сучасні виклики та тенденції: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., Харків, 23 лют. 2023 р. Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2023. С. 282–288. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10302> (дата звернення: 08.04. 2023).

Сорока Н.А.,

*доцентка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Проблема виникнення та подолання психологічних бар'єрів під час вивчення іноземної мови у вишах

Вивчення іноземних мов – це не лише оволодіння іншомовною компетентністю, а й комунікативною гнучкістю, здатністю до пізнання, емоційною стійкістю, а також умінням психологічно залучатися до процесу навчання. Ефективність такого багатостороннього процесу оволодіння іноземною мовою безпосередньо пов'язана з психологічною готовністю того, хто навчається, засвоювати і застосовувати іноземну мову як на занятті, так і в реальній ситуації спілкування поза аудиторією, вірити у свої здібності, не боятися робити помилки і не відчувати «сорому» у спілкуванні нерідною мовою, тобто вміти долати психологічні бар'єри.

Психологічні бар'єри поділяються на зовнішні та внутрішні. Зовнішні психологічні бар'єри – це об'єктивні перешкоди соціального порядку, які виникають перед тим, хто навчається, обставини, які не залежать від нас, і перепони, які створюють неможливість об'єктивного характеру, певна напруга в соціумі людини, професійні відмінності між тими, хто навчається, приналежність їх до різних соціальних груп, а також такі тривіальні, на перший погляд, причини, як, наприклад, труднощі знайти підходящу програму, курси навчання, викладача іноземної мови і т. і. Внутрішні, набагато численніші психологічні бар'єри суб'єктивного спрямування – це психофізіологічні та лінгвістичні перепони на шляху вивчення іноземної мови, притаманні конкретній особистості. Вони виникають під впливом таких факторів, як вік, особливість виховання, наявність здібності до вивчення іноземних мов і віри у свої сили, попередній досвід